

Mnenje Evropskega ekonomsko-socialnega odbora o predlogu uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o spremembi Uredbe (ES) št. 1007/2009 o trgovini z izdelki iz tjunjev

(COM(2015) 45 final – 2015/0028 (COD))

(2015/C 332/09)

Poročevalec: Thomas McDONOGH

Evropski parlament in Svet sta 12. oziroma 20. februarja 2015 sklenila, da v skladu s členom 114 Pogodbe o delovanju Evropske unije Evropski ekonomsko-socialni odbor zaprosita za mnenje o naslednjem dokumentu:

Predlog uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o spremembi Uredbe (ES) št. 1007/2009 o trgovini z izdelki iz tjunjev

(COM(2015) 45 final – 2015/0028 (COD))

Strokovna skupina za kmetijstvo, razvoj podeželja in okolje, zadolžena za pripravo dela Odbora na tem področju, je mnenje sprejela 5. maja 2015.

Evropski ekonomsko-socialni odbor je mnenje sprejel na 508. plenarnem zasedanju 27. in 28. maja 2015 (seja z dne 27. maja) s 161 glasovi za in z devetimi vzdržanimi glasovi.

1. Sklepi in priporočila

1.1 Sprememba zakonodaje EU je potrebna zaradi uskladitve s priporočili in sklepi, povezanimi z osnovno uredbo, z dne 18. junija 2014, ko je organ STO za reševanje sporov (ORS) sprejel poročili odbora in pritožbenega organa.

1.2 Pravila in predpise za humano usmrtitev bi morali dosledno uveljavljati različni organi, vključno z EU. Sprejeti je treba vse možne ukrepe za odpravo nepotrebnega trpljenja tjunjev. Pobijanje mladih tjunjev spomladi v Kanadi je na primer mogoče najbolje opisati kot barbarsko; proti temu se nenehno borijo organizacije za zaščito pravic živali z vsega sveta. EESO je nad takšnim načinom pobijanja zgrožen.

1.3 Za tradicionalni lov na tjunje, s katerim se Eskimi preživljajo, je treba določiti realne in preverljive kvote ter opredeliti dovoljene načine ubijanja, spoštovati pa je treba tudi dobrobit živali.

1.4 Kvote, omejitve glede ulova ter skladnost na drugih področjih je treba ustrezno spremljati in nadzirati.

1.5 Minimalne zahteve glede sistema sledljivosti bi bilo mogoče oblikovati kot sklop zahtev, ki jih morajo izpolniti gospodarski subjekti, ki želijo uvažati v EU, vključno z naslednjimi tremi najpomembnejšimi vidiki ⁽¹⁾:

1. zahteve glede identifikacije;
2. zahteve glede evidentiranja in vodenja evidenc;
3. zmožnost priprave poročil o sledljivosti (preverjanje).

2. Uvod

2.1 V Uredbi (ES) št. 1007/2009 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. septembra 2009 o trgovini z izdelki iz tjunjev (osnovni uredbi) je določena splošna prepoved dajanja teh izdelkov na trg Unije.

⁽¹⁾ Študija o izvedbenih ukrepih za trgovino z izdelki iz tjunjev, ki sta jo s sredstvi Komisije izvedli družbi COWI in ECORYS.

2.2 Osnovna uredba vsebuje izjemo od splošne prepovedi za izdelke iz tjunjev, pridobljene z lovom, ki ga po tradiciji izvajajo Eskimi in druge avtohtone skupnosti za svoje preživljanje („izjema IC“).

2.3 Prav tako vsebuje izjeme za uvoz izdelkov iz tjunjev, ulovljenih z izključnim namenom trajnostnega upravljanja morskih virov na nepridobitni osnovi in ne v komercialne namene („izjema MRM“), kot tudi za priložnostni uvoz izključno izdelkov za osebno uporabo potnikov ali njihovih družin.

2.4 Izvedbena uredba, tj. Uredba Komisije (EU) št. 737/2010 z dne 10. avgusta 2010, določa podrobna pravila za izvajanje osnovne uredbe.

2.5 Kanada in Norveška sta v Svetovni trgovinski organizaciji (STO) nasprotovali obema aktoma (ki predstavljata „režim EU v zvezi s tjunji“) v sporu glede zadeve Evropske skupnosti – ukrepi za prepoved uvoza in trženja izdelkov iz tjunjev (DS 400 in DS 401).

2.6 V poročilih STO je navedeno, da je prepoved za izdelke iz tjunjev načeloma lahko upravičena na podlagi moralnih zadržkov glede dobrobiti tjunjev, hkrati pa je bilo v njiju opozorjeno na vprašanje obeh izjem, in sicer izjeme IC in izjeme MRM.

2.7 Za izjemo MRM je bilo ugotovljeno, da ni upravičena, saj ni dovolj le morebitna razlika glede komercialne razsežnosti med komercialnim lovom in lovom MRM (majhen obseg, nepridobitnost).

2.8 Izjema IC sicer načeloma odraža legitimno razliko, vendar je pritožbeni organ odločil, da nekateri elementi njene zasnove in uporabe predstavljajo „samovoljno in neutemeljeno diskriminacijo“.

2.9 Evropska unija je 10. julija 2014 uradno obvestila ORS, da namerava v tem sporu izvajati njegova priporočila in sklepe ob upoštevanju svojih obveznosti do STO.

2.10 Evropska unija, Kanada in Norveška so se 5. septembra 2014 dogovorile, da je razumno obdobje za izvajanje priporočil in sklepov ORS 16 mesecev. Razumno obdobje se torej izteče 18. oktobra 2015.

2.11 Namen tega zakonodajnega predloga je izvajanje priporočil in sklepov ORS v zvezi z osnovno uredbo. Ustvarja tudi pravno podlago za uskladitev Uredbe (EU) št. 737/2010 s temi sklepi.

2.12 Pomisleki v zvezi z izjemo MRM se odpravijo z odstranitvijo njene izjeme iz osnovne uredbe. Pomisleki v zvezi z zasnovo in uporabo izjeme IC se odpravijo s spremembo izjeme, zlasti s povezavo njene uporabe s spoštovanjem dobrobiti živali ter določitvijo omejitve dajanja izdelkov iz tjunjev na trg, kadar obseg lova ali druge okoliščine kažejo na to, da se lov izvaja predvsem v komercialne namene.

2.13 Poleg tega strokovnjaki Komisije sodelujejo s strokovnjaki iz Kanade, da bi vzpostavili potreben sistem izdajanja potrdil, ki bi kanadskim Eskimom omogočil uporabo izjeme za Eskime v okviru režima EU v zvezi s tjunji.

2.14 Vse vključene vlade bi morale vzpostaviti strukturo za trženje proizvodov Eskimov.

3. Splošne ugotovitve

3.1 Lov na tjunje je sestavni del kulture in identitete Eskimov in drugih avtohtonih skupnosti ter pomembno sredstvo za njihovo preživljanje. Pred leti je bila zaradi pritiska javnosti uvedena popolna prepoved lova, kar je eskimsko skupnost pahnilo v globoko krizo in revščino ter ji omejilo možnosti za preživetje. Trenutno je 90 % Eskimov brezposelnih, izjemno veliko pa jih je povsem odvisnih od socialne podpore. Iz teh razlogov je bil lov na tjunje, ki ga tradicionalno izvajajo Eskimi in druge avtohtone skupnosti, pred kratkim znova dovoljen, če se izvaja za preživljanje.

3.2 EESO predlaga, da se v postopek med Evropsko komisijo in kanadsko vlado vključi tudi eskimsko skupnost, saj je treba skupaj najti najboljši način, kako Eskimom tudi v prihodnje zagotoviti pravico do preživljanja, hkrati pa zaščititi tjulnje, da ne bi postali del mednarodne trgovine in izumrli.

3.3 Resnično humanih načinov ubijanja pri lovu na tjulnje, ki ga izvajajo Eskimi in druge avtohtone skupnosti, ter pri drugih načinih lova na tjulnje, ni mogoče učinkovito in dosledno izvajati. Vendar je primerno, da se glede na cilj Uredbe (ES) št. 1007/2009 na trg Unije dajejo izdelki, pridobljeni z lovom, ki ga izvajajo Eskimi in druge avtohtone skupnosti, in sicer na način, ki v največji možni meri zmanjšuje bolečino, stisko, strah ali druge oblike trpljenja živali.

3.4 Uredba (ES) št. 1007/2009 prav tako dovoljuje izjeme za dajanje izdelkov iz tjulnjev na trg, kadar je lov namenjen izključno trajnostnemu upravljanju morskih virov.

3.5 Čepprav je tovrsten lov pomemben, pa ga je v praksi težko razlikovati od lova velikega obsega, ki se izvaja predvsem v komercialne namene. To lahko povzroči neupravičeno diskriminacijo med izdelki iz tjulnjev. Zato bi bilo to izjemo treba odpraviti.

3.6 Dajanje izdelkov iz tjulnjev na trg je dovoljeno samo, če so tjulnje ulovili Eskimi in druge avtohtone skupnosti, ter če so izpolnjeni naslednji pogoji:

- (a) lov je v tej skupnosti tradicija;
- (b) lov prispeva k preživljanju skupnosti in se ne izvaja predvsem v komercialne namene;
- (c) lov se izvaja na način, ki v največji možni meri zmanjšuje bolečino, stisko, strah ali druge oblike trpljenja živali, ter ob upoštevanju tradicionalnega načina življenja in potreb skupnosti za preživljanje.

3.7 EESO se strinja s pogoji za dajanje izdelkov iz tjulnjev na trg, vendar predlaga, da Evropska komisija poišče dobro ravnovesje med zaščito tjulnjev in potrebo Eskimov po lovu nanje, ki je bistvenega pomena za njihovo preživetje. Nepragmatična razlaga navedenih pogojev bi v praksi lahko Eskimom onemogočila lov na tjulnje.

3.8 EESO meni, da bi bilo koristno:

- (a) dati poseben status izdelkom iz tjulnjev, ki jih Eskimi lovijo na tradicionalen način, na primer z oznako „tradicionalni ulov Eskimov“. V tem primeru bi bilo lahko koristno, če bi jasno opredelili, da ta koncept ne vključuje lova v industrijske namene, saj bi se s tem izognili dodatnim mednarodnim sporom;
- (b) vzpostaviti sistem sledenja in označevanja ter oblikovati poseben logotip za spremljanje dejavnosti Eskimov, pa tudi zaščito in obveščanje potrošnikov;
- (c) zaradi možnosti zlorab ureditve bi bilo treba razmisliti o uvedbi uvoznih kvot.

3.9 Uvoz izdelkov iz tjulnjev se dovoli tudi, kadar je priložnostne narave in je sestavljen izključno iz izdelkov za osebno uporabo potnikov ali njihovih družin. Narava in količina tega blaga ne dopuščata domneve, da se blago uvaža v komercialne namene.

3.10 Nadaljnja organizacija sledljivosti je odvisna od vzpostavljenega sistema in pristojnosti posameznih strani. Te minimalne zahteve bi bilo treba v okviru urejanja trgovine z izdelki iz tjulnjev razlagati, kakor je navedeno v nadaljevanju besedila.

Zahteve glede identifikacije

Zahteve glede identifikacije načeloma vključujejo tri elemente:

- vsak lovec (eskimski/avtohtoni ali lovec, pooblaščen za upravljanje virov) naj bi imel edinstveno identifikacijsko številko,
- prevzemno mesto (ki označuje ozemlje oziroma geografsko lokacijo),
- proizvod (ki v bistvu sledi transakciji med lovcem in prevzemnim mestom).

Poleg ali namesto kraja bo morda treba opredeliti še izraz „lov“, če ta ni neposredno povezan z lovcem, če ni prevzemnega mesta oziroma če se ne nanaša na raven države, temveč zajema zgolj določene regije.

3.11 STO mora pri sprejemanju dokončne in zavezujoče odločitve uskladiti nasprotujoče si navedbe iz mednarodnih sporazumov, ki so stari že skoraj 70 let. Ena od teh na primer prepoveduje „samovoljno ali neupravičeno diskriminacijo“ med posameznimi državami. Druga pa določa, da lahko države ravnajo na načine, ki so „potrebni za zaščito javne morale“⁽²⁾.

3.12 „Veličino naroda in njegov moralni napredek je mogoče presoditi po njegovem odnosu do živali“⁽³⁾.

V Bruslju, 27. maja 2015

Predsednik
Evropskega ekonomsko-socialnega odbora
Henri MALOSSE

⁽²⁾ A. Butterworth in M. Richardson, *Marine Policy* 38, str. 457–469, 2013.

⁽³⁾ Citat se pripisuje Mahatmi Gandiju.